

POSTANOWIENIE

9 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Adam Doliwa

na posiedzeniu niejawnym 9 września 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa W.W.

przeciwko M.A. i E.S.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej W.W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku

z 26 marca 2024 r., III Ca 1116/22,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gdańsku na rzecz adwokata J.S. kwotę 4050 (cztery tysiące pięćdziesiąt) złotych powiększoną o należny podatek od towarów i usług tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

(P.H.)

UZASADNIENIE

Powód W.W. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku z 26 marca 2024 r. wydanego w sprawie przeciwko M.A. i E.S., oddalającego jego apelację w sprawie o zapłatę.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona z uwagi na fakt, iż Sąd drugiej instancji dokonał niewłaściwej wykładni przepisów prawa materialnego. Ponadto skarżący podniósł, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne – „Czy mając na względzie zasadę swobody umów nieważna jest umowa, w ramach której osoba trzecia zobowiązuje się względem dłużnika do nabycia wierzytelności, jaka przysługuje pierwotnemu wierzycielowi względem dłużnika, na warunkach określonych przez nią indywidualnie z pierwotnym wierzycielem, a następnie do nieodpłatnego zwolnienia z długu dłużnika; a jeśli tak, to czy: umowa taka jest umową sprzeczną z ustawą, zmierzającą do obejścia ustawy, czy też narusza zasady współżycia społecznego; osoba trzecia, mogła w sposób skuteczny nabyć wierzytelność od pierwotnego wierzyciela”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno przede wszystkim być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08). Konieczne jest przytoczenie argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Skarżący powinien nie tylko wskazać przepis prawa (materialnego lub procesowego), którego dotyczy zagadnienie, ale także przedstawić pogłębioną argumentację prawną w celu

wykazania, że zagadnienie jest istotne, a jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia w jego sprawie (zob. m.in. postanowienia SN: z 23 sierpnia 2007 r., I UK 134/07, i z 9 lutego 2011 r., III SK 41/10).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że dokonywana w oparciu o art. 65 k.c. wykładnia umowy wymaga z reguły złożonego procesu intelektualnego, obejmującego odwołanie się do wielu zróżnicowanych dyrektyw wykładni, uwzględniających szereg okoliczności złożenia oświadczenia woli. Jest to więc zabieg na ogół wielopłaszczyznowy i skomplikowany. Co do zasady wykluczone jest zatem wykazanie oczywistej zasadności skargi (widocznej *prima facie*) ze względu na naruszenie art. 65 k.c. (zob. postanowienia SN: z 14 czerwca 2023 r., I CSK 1126/23; z 5 kwietnia 2023 r., I CSK 1984/22; z 13 grudnia 2024 r., I CSK 1064/23). Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że w sprawie bezsporne było, iż umowa łącząca powoda z T. S. była nieważna z uwagi na sprzeczność z prawem. Skoro na podstawie tej umowy dłużnik (powód) miał zostać zwolniony z długu przez nabywcę wierzytelności, który nabył ją od banku za kwotę znacznie niższą od wartości wierzytelności, w całości pokrytej przez dłużnika, to umowę taką należało ocenić jako sprzeczną z prawem. Tym samym Sady *meriti* prawidłowo uznały umowę za nieważną.

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi – bez pogłębionej analizy i juredycznych dociekań – w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie z uwagi na kwalifikowany charakter naruszenia przepisów prawa. Zasadność skargi kasacyjnej jest oczywista, gdy dostrzegalny *prima vista* i bez przeprowadzania wnikliwej analizy uzasadniony jest wniosek, że zaskarżone orzeczenie jest jaskrawo nieprawidłowe (zob. postanowienie SN z 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15). Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej należy wykazać, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom (zob. postanowienia SN: z 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00; z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, i z 10 kwietnia 2018 r., I CSK 730/17). Przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie

kwalifikowanego naruszenia prawa przez sąd drugiej instancji, dostrzegalnego w sposób oczywisty dla każdego prawnika (zob. postanowienie SN z 28 stycznia 2022 r., I CSK 947/22).

Zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Sąd Najwyższy jest związany dokonanymi przez sądy *meriti* ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Zawarty w art. 398³ § 3 k.p.c. zakaz oparcia skargi kasacyjnej na zarzutach dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów oraz związanie Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi, stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, oznacza niedopuszczalność powoływania się przez skarżącego na wadliwość wyroku sądu drugiej instancji, polegającą na ustaleniu faktów lub niewłaściwie przeprowadzonej ocenie dowodów również we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Przedstawione przez skarżącego argumenty nie przekonują o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Opisowo ujęte w uzasadnieniu przyczyny kasacyjnej argumenty nie przekonują, że Sąd Okręgowy naruszył przepisy prawa w sposób uzasadniający konieczność uchylenia zaskarżonego orzeczenia. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania odwołujący się do przesłanki oczywistego naruszenia prawa, powinien koncentrować się na wykazaniu kwalifikowanego charakteru tego naruszenia, a skarga pozwanego takich argumentów nie zawiera.

Należy wskazać, że w niniejszej sprawie nie zachodzi żadna z przesłanek uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Sąd Najwyższy uznał, że nie ma innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu orzeczono stosownie do § 8 pkt 6 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie

ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2024 r. poz. 763).

(P.H.)

[SOP]